

Fondul ONU
pentru
Populație

Centru
Cercetări
Demografice

POLICY PAPER

Olga GAGAUZ, doctor habilitat în sociologie, conferențiar cercetător
Irina PAHOMII, cercetător științific

OCTOMBRIE-NOIEMBRIE 2017

INDICELE INTEGRAL TERITORIAL DE SECURITATE DEMOGRAFICĂ: DINAMICA ÎN ANII 2014-2016

SUMARUL

În anii 2014-2016, **Indicele Integral Teritorial de Securitate Demografică (IITSD)** se menține la același nivel în majoritatea unităților administrativ-teritoriale ale Republicii Moldova. În anul 2016, IITSD a oscilat în limitele de 69,2-45,8 puncte, ceea ce semnifică că gradul de securitate demografică este asigurat la nivel de 69,2-45,8%.

Cea mai înaltă valoare a IITSD se înregistrează pentru mun. Chișinău – 70,2 de puncte în anul 2014 și 69,2 în anul 2016, iar cea mai scăzută pentru raionul Dondușeni în anul 2014 – 45,5 de puncte, iar în anii 2015 și 2016 pentru raionul Șoldănești – 43,5 și 45,8 de puncte, respectiv.

Pentru municipiile Chișinău și Bălți, precum și pentru alte unități administrativ-teritoriale, care înregistrează cea mai bună situație din perspectiva securității demografice (Ialoveni, Criuleni, Anenii-Noi, Cahul, Dubăsari, Strășeni), este caracteristică o situație relativ mai favorabilă în toate domeniile (indicii compoziți) incluse în evaluarea IITSD – demografic, sănătatea populației, ocuparea forței de muncă și situația socială, pe când raioanele cu cel mai scăzut grad al securității demografice (Ocnîța, Dondușeni, Șoldănești) înregistrează stare dezavantajoasă la domeniile respective.

Din cei patru indici compoziți cel mai scăzut punctaj (deci cea mai proastă situație) înregistrează Indicele Teritorial Ocupațional, constituind 53,6-24,2 puncte, ceea ce semnifică valorificarea redusă a forței de muncă, iar raioanele cu oportunități reduse ale populației pentru integrare în câmpul muncii se caracterizează prin refluxul migrațional al populației și îmbătrânire demografică rapidă.

În anul 2016, în 16 din cele 35 de unități administrativ-teritoriale a fost observată o îmbunătățire relativă a IITSD comparativ cu anul 2014. La acestea se referă raioanele: Ialoveni, Criuleni, Anenii Noi, Cahul, Dubăsari, Strășeni, Orhei, UTA Găgăuzia, Soroca, Ștefan Vodă, Fălești, Sângerei, Râșcani, Călărași, Cantemir, Florești.

În categoria raioanelor în care situația s-a înrăutățit și a scăzut punctajul IITSD fac parte: Ungheni, Nisporeni, Leova, Glodeni, Briceni, Rezina, Drochia, Cimișlia, Edineț, Taraclia, Basarabesca, Telenești, Hâncești, Ocnîța, Dondușeni și Șoldănești.

Disparități pronunțate în dezvoltarea economică, socială și demografică a unităților administrativ-teritoriale determină necesitatea elaborării unor măsuri teritoriale diferențiate, având drept scop atenuarea disproporțiilor și facilitarea unui mediu favorabil de trai, asigurarea drepturilor umane în ceea ce privește accesul la infrastructura economică și socială de primă necesitate. Prioritățile de dezvoltare regională trebuie să devină o parte integrantă a Strategiei Moldova-2030.

IITSD este un indice compozit ce se calculează în baza la patru indici: Indicele Teritorial Demografic, Indicele Teritorial al Sănătății, Indicele Teritorial Social și Indicele Teritorial Ocupațional, estimarea cărora au la bază indicatori relativi primari. Punctajul maxim care poate fi obținut constituie 100 de puncte.

IITSD, calculat conform metodologiei actuale, a fost prezentat în anul 2014 (http://ccd.ucoz.com/_ld/0/48_Policy-Paper-II.pdf), inclusiv harta interactivă (<http://ccd.md/indicele-securitatii-demografice>).

Pe parcursul anilor 2014-2016, nici una din unitățile administrativ-teritoriale ale țării nu se apropie de valoarea maximă a IITSD (100 puncte), acest fapt accentuând gradul scăzut al securității demografice, determinat de valorile scăzute ale indicilor compoziți, ceea ce, la rândul său, prezintă o reflectare a crizei socioeconomice de lungă durată în care se află Republica Moldova și a tendințelor demografice negative.

În anul 2016, IITSD oscilează în limitele de 69,2-45,8 puncte, ceea ce semnifică că gradul de securitate demografică este asigurat la nivel de 69,2-45,8%, fără schimbări vizibile în comparație cu anul 2014. Poziția superioară o ocupă municipiile Chișinău și Bălți, în care se concentrează o bună parte a potențialului economic, social și cultural al țării. Aceasta constituie una din problemele principale ale securității demografice, fiind caracterizată de IITSD relativ înalt pentru mun. Chișinău și un decalaj pronunțat între raioane (Fig.1, Tabelul 1).

Pentru mun. Chișinău IITSD a constituit 70,2 de puncte în anul 2014 și 69,2 în anul 2016. Pentru raioanele care ocupă poziții inferioare, cum ar fi raionul Dondușeni, în anul 2014 acesta a constituit 45,5 de puncte, sau raionul Șoldănești cu 43,5 și 45,8 de puncte în anii 2015 și 2016.

În 16 din cele 35 de unități administrativ-teritoriale în anul 2016 a fost observată o îmbunătățire relativă a Indicelui Integral Teritorial de Securitate Demografică (IITSD) comparativ cu anul 2014. La acestea se referă raioanele: Ialoveni, Criuleni, Anenii Noi, Cahul, Dubăsari, Strășeni, Orhei, UTA Găgăuzia, Soroca, Ștefan-Vodă, Fălești, Sângerei, Râșcani, Călărași, Cantemir și Florești.

În categoria raioanelor în care situația s-a înrăutățit și a scăzut punctajul IITSD fac parte: Ungheni, Nisporeni, Leova, Glodeni, Briceni, Rezina, Drochia, Cimișlia, Edineț, Taraclia, Basarabeasca, Telenești, Hâncești, Ocnița, Dondușeni și Șoldănești.

Pentru mun. Chișinău și Bălți, precum și pentru alte unități administrativ-teritoriale, care înregistrează cea mai bună situație din perspectiva securității demografice (Ialoveni, Criuleni, Anenii-Noi, Cahul, Dubăsari, Strășeni), este caracteristică o situație relativ mai favorabilă în toate domeniile (indicii compoziți) incluse în evaluarea IITSD – demografic, sănătatea populației, ocuparea forței de muncă și situația socială, pe când raioanele cu cel mai scăzut grad al securității demografice (Ocnița, Dondușeni, Șoldănești) înregistrează starea dezavantajoasă la domeniile respective.

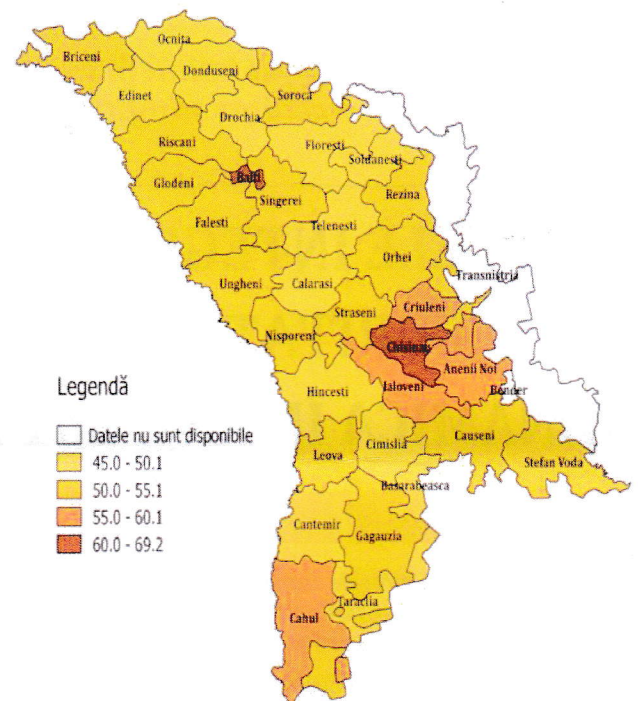

Fig. 1. Indicele Integral Teritorial de Securitate Demografică, 2016

INDICELE TERITORIAL DEMOGRAFIC

Indicele Teritorial Demografic compozit este calculat în baza a patru indicatori: rata de îmbătrânire demografică, sporul natural, sporul migrațional și rata totală de fertilitate. În anul 2016, Indicele Teritorial Demografic oscilează în limitele de 67,5-37,2 puncte, diferența dintre valoarea maximă și minimă constituind 44,9%, ceea ce constată diferențieri semnificative în dezvoltarea demografică a teritoriilor.

Topul primelor cinci raioane, în dependență de valorile obținute de acestea pentru Indicele Teritorial Demografic, este format din raioanele din zona centrală.

Astfel, dacă în 2014 primele 5 locuri le-au ocupat – mun. Chișinău, raioanele Dubăsari, Ialoveni, Strășeni și Ungheni

în 2016 – mun. Chișinău, raioanele Ialoveni, Criuleni, Strășeni și UTA Găgăuzia (Fig.2).

Analiza comparativă a demonstrat că situația nu s-a modificat esențial. Astfel, cinci raioane și-au păstrat pozițiile ocupate în 2014 – Strășeni, Hâncești, Cimișlia, Dondușeni, Ocnița și mun. Chișinău datorită menținerii sau creșterii ușoare a indicatorilor compoziți, în special a sporului natural și migrațional.

În 14 raioane s-a sesizat o îmbunătățire a situației demografice, la care se referă: Ialoveni, Criuleni, mun. Bălți, UTA Găgăuzia, Sângerei, Cantemir, Nisporeni, Ștefan-Vodă, Călărași, Căușeni, Glodeni, Edineț, Taraclia și Briceni.

TABELUL 1. IITSD ȘI INDICATORII COMPOZIȚII AI ACESTUIA, ANUL 2016

Poziția	Raion	IITSD	Indicele Demografic	Indicele Sănătății	Indicele Ocupațional	Indicele Social
1	Chișinău	69,2	67,5	64,3	53,6	91,4
2	Bălți	61,3	62,3	64,6	37,2	80,9
3	Ialoveni	56,9	67,2	63,1	35,0	62,4
4	Criuleni	56,2	64,1	60,6	35,8	64,5
5	Anenii Noi	55,8	61,5	60,6	33,8	67,4
6	Cahul	55,3	57,6	66,2	32,5	64,9
7	Dubăsari	54,8	62,2	59,2	31,3	66,5
8	Strășeni	54,6	64,0	55,7	33,8	64,7
9	Orhei	54,6	58,6	61,7	33,3	64,7
10	UTAG	53,7	62,5	55,3	32,1	64,9
11	Ungheni	53,6	62,2	56,5	30,6	65,3
12	Soroca	52,5	54,3	58,0	31,2	66,6
13	Nisporeni	52,3	57,1	65,9	29,8	56,2
14	Ștefan-Vodă	52,1	61,3	58,2	30,0	59,1
15	Fălești	51,5	56,8	56,2	28,5	64,6
16	Leova	50,8	54,4	57,7	34,6	56,3
17	Sângerei	50,7	62,0	49,9	27,8	63,0
18	Râșcani	50,6	43,6	63,5	27,4	68,0
19	Căușeni	50,5	54,7	57,7	32,2	57,5
20	Glodeni	50,5	52,5	57,8	27,3	64,3
21	Briceni	50,4	42,6	64,7	30,6	63,5
22	Rezina	50,3	53,3	48,9	32,8	66,4
23	Drochia	50,0	42,2	59,8	27,5	70,6
24	Călărași	49,8	53,0	53,5	32,6	60,2
25	Cimișlia	49,2	42,5	58,4	35,8	59,9
26	Edineț	48,9	46,6	55,1	26,2	67,7
27	Taraclia	48,7	49,0	51,5	31,9	62,4
28	Cantemir	48,5	59,0	49,5	29,8	55,7
29	Basarabeasca	47,7	40,6	55,4	31,2	63,8
30	Telenești	47,7	47,6	55,3	30,8	57,2
31	Florești	47,6	44,1	51,4	27,1	67,7
32	Hâncești	47,6	52,6	53,3	28,5	55,8
33	Ocnița	46,6	37,2	57,5	24,7	67,1
34	Dondușeni	46,3	37,3	56,1	24,2	67,8
35	Șoldănești	45,8	48,9	45,3	27,3	61,7

Cea mai bună situație

Cea mai rea situație

Aceste schimbări se datorează creșterii indicatorilor sporului natural și migrațional, rata totală de fertilitate neavând schimbări esențiale sau chiar păstrând aceleași valori. Astfel, îmbunătățirea situației demografice în Ștefan Vodă cu 9 poziții în clasament a fost determinată de creșterea sporului natural, care a crescut cu 2,1‰, pe când sporul migrațional s-a redus cu 0,2‰, iar rata totală de fertilitate a crescut cu 0,1 puncte.

În 15 raioane a fost observată o înrăutățire a situației demografice: în Dubăsari, Ungheni, Anenii Noi, Orhei, Fălești,

Cahul, Telenești, Soroca, Leova, Rezina, Basarabeasca, Șoldănești, Râșcani, Florești, Drochia. Diminuarea poziției acestora în clasament a fost determinată de reducerea sporului natural și sporului migrațional.

Astfel, în raionul Șoldănești, în pofida faptului că rata totală de fertilitate se menține la un nivel relativ înalt – 1,8 copii per femeie de vârstă fertilă, refluxul migrațional constituie 7,5‰, iar sporul natural -5,5‰, provocând ritmuri rapide de reducere a numărului populației.

În raionul Telenesti, refluxul migrațional a înregistrat cea mai înaltă valoare pe țară, constituind -9,3‰ și care, în comparație cu anul 2014, s-a mărit de mai mult de două ori.

În raionul *Basarabeasca*, rata de îmbătrânire demografică a crescut cu 0,8%, sporul natural negativ a crescut în comparație cu anul 2014 de cca două ori (-3,3‰), iar refluxul migrațional a crescut de cca cinci ori.

În raionul *Telenesti*, rata de îmbătrânire demografică a crescut cu 0,5%, sporul natural s-a redus cu 1,1‰, rata totală de fertilitate a scăzut cu 0,2 puncte. Scăderea maximă a fost înregistrată pentru sporul migrațional care a ajuns la -5,3‰.

Totodată, în anul 2016 comparativ cu anii precedenți, se observă o ușoară îmbunătățire a situației, în special pentru raioanele care au ocupat poziții mai mici. Aceasta se referă la raioanele din *zona de Nord*. Astfel, punctajul total acumulat pentru indicii demografici este mai înalt decât în anii precedenți (37,2 comparativ cu 30,5).

În anul 2016, în toate unitățile administrativ-teritoriale s-a constatat creșterea ratei de îmbătrânire demografică, ceea ce sporește procesul de depopulare și creșterea sporului natural negativ. Chiar dacă în anul 2016 în comparație cu anul 2014 se constată o îmbunătățire a unor indicatori demografici, acestea mai degrabă sunt fluctuațiile anuale determinate de structura populației și nu pot fi considerate ca un semn de ameliorare a situației.

O bună parte a unităților administrativ-teritoriale înregistrează sporul natural negativ (22 din 35), pe când sporul migrațional negativ este specific pentru majoritatea acestora cu excepție mun. Chișinău și Bălți, precum și a raioanelor Ialoveni și Soroca. În comparație cu anul 2014 către anul 2016 sporul migrațional în mun. Chișinău a crescut de la 5,2‰ până la 6,9‰, ceea ce demonstrează concentrarea populației, în special a celei în vârstă aptă de muncă în capitală.

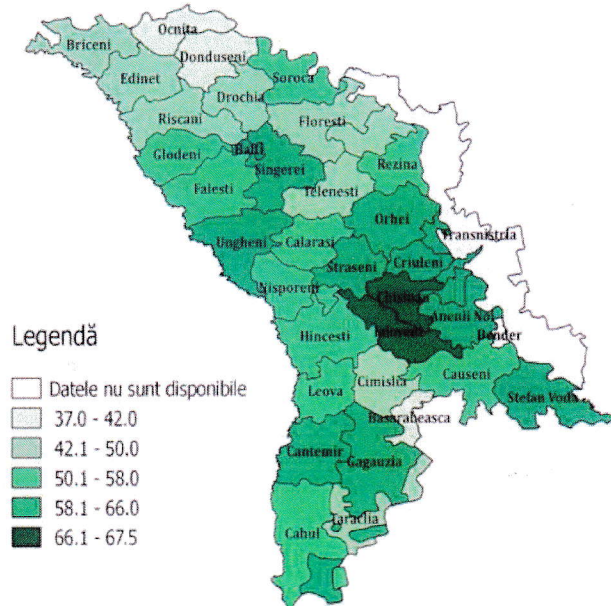

Fig. 2. Indicele Teritorial Demografic, 2016

INDICELE TERITORIAL AL SĂNĂTĂȚII

Unul din factorii principali de asigurare a securității demografice îl reprezintă starea de sănătate a populației.

Menținerea unui nivel înalt al morbidității și mortalității populației duce la pierderi umane, sporind reducerea efectivului populației țării.

Indicele Teritorial al Sănătății se calculează în baza a șase indicatori compoziți: speranța de viață la naștere, rata mortalității infantile, prevalența prin bolile aparatului circulator, prevalența prin tumori, numărul de persoane în vârstă de 18 ani și peste recunoscute cu dizabilitate primară la 100 mii de locuitori, numărul medicilor de familie la 10 mii de locuitori.

În 2016 Indicele Teritorial al Sănătății în profil administrativ-teritorial oscilează în limitele de 66,2-45,3 puncte, diferența dintre valoarea maximă și minimă constituind 31,6%, fiind cea mai scăzută în comparație cu alți indici compoziți (Fig. 3).

În perioada anilor 2014-2016 situația în domeniul sănătății a rămas nesatisfăcătoare.

Se constată nivelul relativ înalt al morbidității populației, al mortalității infantile, accesul redus la serviciile medicale și tendința de reducere a numărului de medici de familie.

În 18 unități teritorial-administrative situația la capitolul sănătate relativ s-a îmbunătățit.

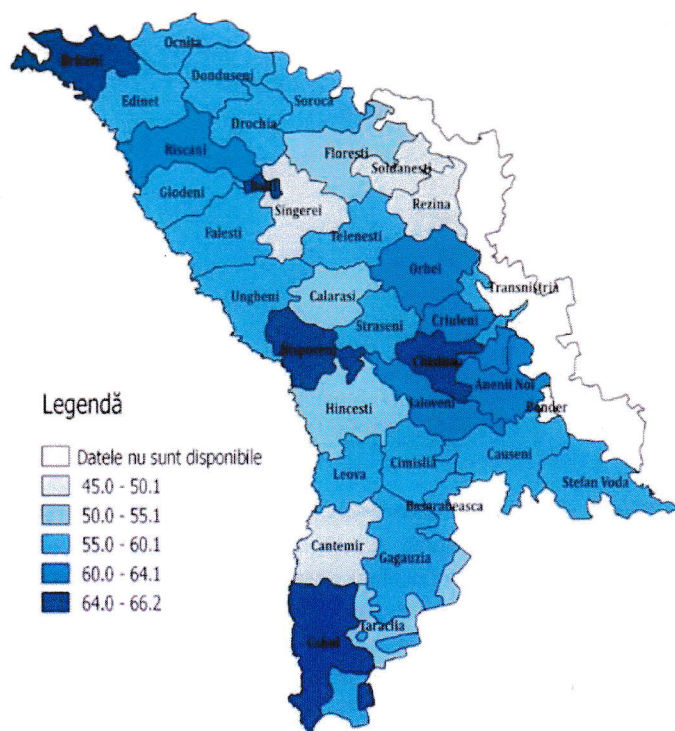

Fig. 3. Indicele Teritorial al Sănătății, 2016

În mun. Bălți și în raioanele: Cahul, Briceni, Râșcani, Ialoveni, Criuleni, Anenii Noi, Dubăsari, Ștefan-Vodă, Soroca, Fălești, Dondușeni, Strășeni, Basarabeasca, Telenești, Edineț, Florești și Cantemir situația, în mare parte, s-a îmbunătățit datorită reducerii mortalității infantile, dar și creșterii speranței de viață la naștere.

În 15 raioane în anul 2016 se constată o dinamică negativă în comparație cu anul 2014. Astfel, în mun. Chișinău și raioanele: Nisporeni, Orhei, Drochia, Cimișlia, Glodeni, Leova, Căușeni, Ocnița, Ungheni, UTA Găgăuzia, Călărași, Hâncești, Taraclia și Rezina a fost observată creșterea mortalității infantile și a prevalenței prin bolile sistemului

cardiovascular, a fost semnalată o ușoară creștere a ratei dizabilității primare a populației adulte și a prevalenței prin tumori.

Menționăm că indicele sănătății este cel mai mult influențat de înregistrarea statistică a morbidității și mortalității. Unele diferențe sunt dificil de explicat.

Presupunem că mun. Chișinău și Bălți înregistrează valori mai înalte ale mortalității infantile sau a morbidității prin bolile cardiovasculare sau tumori, din cauză că statistica medicală include și cazurile persoanelor ce s-au adresat în instituțiile medicale din alte raioane.

INDICELE TERITORIAL SOCIAL

Indicele Teritorial Social este calculat în baza a patru indici compoziți: mărimea medie a pensiei pentru limita de vârstă în raport cu media pe țară, ponderea pensionarilor care beneficiază de pensii cu quantum minim, mărimea medie a salariului și ponderea elevilor care învață în prima jumătate a zilei.

În 2016, Indicele Teritorial Social oscilează în limitele de 91,4-55,7 puncte, ce constituie cel mai înalt nivel maxim în comparație cu alte domenii, diferența dintre valoarea maximă și cea minimă constituind cca 61,0%, ceea ce constată diferențieri semnificative în protecția socială a populației la nivel de teritoriul (Fig. 4).

Acest indice reliefează situația unităților teritorial-administrative cu privire la securitatea socială a acestora. În comparație cu anul 2014, se constată creșterea punctajului obținut pentru acest indice (88,4-49,5).

În anul 2016, situația nu s-a schimbat doar în 8 unități teritorial-administrative, printre acestea s-au regăsit ambele municipii Chișinău și Bălți, dar și raioanele: Dondușeni, Florești, Edineț, Anenii Noi, Ocnița și Taraclia. Pe parcursul perioadei analizate ambele municipii au înregistrat valori peste medie pentru toți indicii compoziți ai Indicelui Teritorial Social.

În anul 2016 comparativ cu 2014, în plan social, situația s-a îmbunătățit în 12 raioane (Drochia, Râșcani, Soroca, Ungheni, UTA Găgăuzia, Strășeni, Orhei, Criuleni, Sângerei, Șoldănești, Călărași, Telenești).

Îmbunătățirea situației sociale a fost determinată în această perioadă de reducerea ponderii pensionarilor care beneficiază de pensie cu quantum minim și creșterea salariului mediu.

În 15 raioane a fost semnalată o înrăutățire a situației comparativ cu anul 2014 (Dubăsari, Rezina, Cahul, Fălești, Glodeni, Basarabeasca, Briceni, Ialoveni, Cimișlia, Ștefan Vodă, Căușeni, Leova, Nisporeni, Hâncești, Cantemir).

Principalii factori ce au determinat înrăutățirea situației sunt: stagnarea sau reducerea mărimii medii a pensiei pentru limita de vârstă în raport cu media pe țară, de asemenea a fost semnalată și stagnarea sau creșterea ponderii pensionarilor care beneficiază de pensii cu quantum minim.

În pofida faptului că situația unităților teritorial-administrative s-a modificat în timp, iar în 2016 situația chiar și în raioanele care s-au situat pe ultimele poziții s-a îmbunătățit comparativ cu anii precedenți, aceasta a rămas, oricum, mult mai complicată în raioanele din zonele de Sud și Centrală.

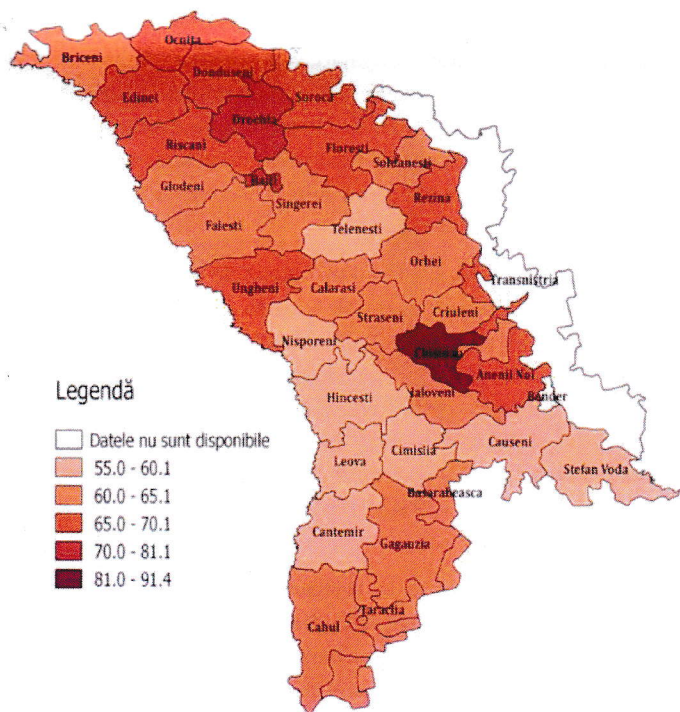

Fig. 4. Indicele Teritorial Social, 2016

Indicele Teritorial Ocupațional este calculat în baza a patru indici compoziți: ponderea locurilor de muncă nou create față de totalul pe republică, ponderea șomerilor angajați în câmpul muncii din totalul șomerilor, ponderea populației în vârstă aptă de muncă în totalul populației și ponderea pensionarilor angajați în câmpul muncii.

În 2016, *Indicele Ocupațional* oscilează în limitele de 53,6-24,2 puncte, ceea ce semnifică că potențialul de muncă al țării este valorificat la 53,6-24,2%.

Valoarea maximă a Indicelui Teritorial Ocupațional este cea mai scăzută în comparație cu alți indici incluși în calcularea IITSD și demonstrează vulnerabilitatea economică a populației, subdezvoltarea pieței muncii și oportunități reduse pentru angajare în câmpul muncii (Fig. 5).

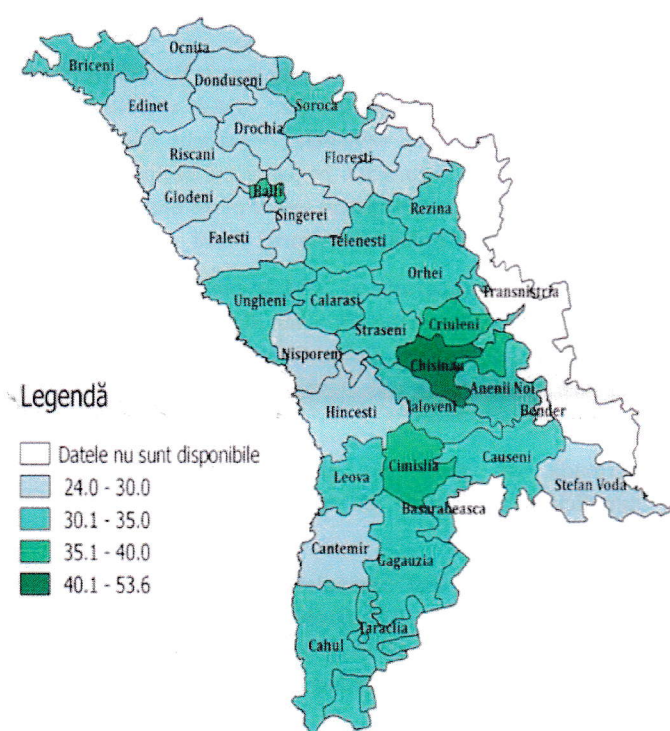

Fig. 5. Indicele Teritorial Ocupațional, 2016

În 2016 comparativ cu 2014 situația a rămas neschimbată în 7 unități administrativ-teritoriale: mun. Chișinău, mun. Bălți, Cimișlia, Criuleni, Ialoveni, Briceni și Florești.

O îmbunătățire a situației s-a sesizat în 13 raioane: Leova, Strășeni, Orhei, Rezina, Călărași, Căușeni, Dubăsari, Nisporeni, Cantemir, Fălești, Hâncești, Drochia și Ocnîța, fapt ce se datorează creșterii numărului de angajări a șomerilor și într-o măsură mai mică creșterii ponderii locurilor de muncă nou create în total pe republică.

O înrăutățire a situației se observă în 15 raioane: Anenii Noi, Cahul, UTA Găgăuzia, Taraclia, Soroca, Basarabeasca, Telenești, Ungheni, Ștefan-Vodă, Sângerei, Râșcani, Glodeni, Șoldănești, Edineț și Dondușeni.

Pe parcursul perioadei 2014-2016 în raioanele respective a fost observată o reducere a tuturor indicatorilor compoziți și în deosebi cei ce țin de ponderea șomerilor angajați din totalul șomerilor, ponderea populației în vârstă aptă de muncă în totalul populației și o reducere tranșantă a angajării pensionarilor.

În anul 2016 s-au creat doar cca 50 mii de locuri de muncă noi, cu 43,4% mai puțin față de anul 2014. Doar în mun. Chișinău se menține practic o situație stabilă, înregistrând 53,3 la sută din totalul locurilor de muncă nou create în anul 2016, față de 52,7 la sută în anul 2014.

În zonele de Nord și Centru, au fost înregistrate locuri de muncă nou create, respectiv, 18,4% și 16,7% față de totalul pe țară, pe când în zona de Sud – doar 7,7%.

Un șir de raioane au înregistrat cele mai mici valori ale indicatorului locuri de muncă nou create comparativ cu anul precedent, printre care raioanele: Dondușeni, Fălești, Briceni, Ștefan-Vodă, Basarabeasca, unde în anul 2016 numărul locurilor noi create a constituit doar 0,1% față de totalul pe republică etc. O situație mai favorabilă s-a înregistrat în raioanele Leova, Strășeni, Rezina, Călărași, Dubăsari, Cantemir etc.

În pofida faptului că în perioada analizată s-a micșorat numărul locurilor de muncă nou create, numărul salariaților concediați pe parcursul anului 2016 a fost în creștere față de salariații angajați, ceea ce a contribuit la creșterea ușoară a ponderii șomerilor angajați. Majorarea indicatorului „ponderea șomerilor angajați în câmpul muncii” în anul 2016, a fost determinată nu doar de creșterea numărului șomerilor angajați de către agențiile teritoriale de ocupare a forței de muncă, dar și de reducerea numărului de șomeri ce s-au adresat la agențiile teritoriale.

În anul 2016, absolut în toate raioanele republicii, au fost înregistrate reduceri esențiale față de anul 2014 a ponderii populației în vârstă aptă de muncă în totalul populației, precum și a ponderii pensionarilor angajați în câmpul muncii. Situația respectivă este determinată de factori obiectivi și subiectivi, cum ar fi: lipsa locurilor de muncă, salarizarea joasă, oportunități de angajare neatractive, formarea profesională necorespunzătoare exigențelor pieței muncii, migrația etc.

S-a constatat o corelație relativă între Indicele Teritorial Social și Indicele Teritorial Demografic. Raioanele care înregistrează cele mai inferioare valori în ceea ce privește crearea locurilor de muncă noi se caracterizează prin cel mai înalt reflux migrațional al populației, de exemplu, Șoldănești și Basarabeasca.

Totodată, raioanele nordice cu gradul înalt al îmbătrânirii demografice și ponderea scăzută a populației în vârstă aptă de muncă în totalul populației înregistrează valori minore la capitolul crearea locurilor de muncă noi.

CONCLUZII

✓ În anii 2014-2016, IITSD înregistrează o dinamică negativă/stagnare pentru majoritatea unităților administrativ-teritoriale. Chiar dacă se constată creșterea punctajului pentru unele raioane, aceasta nu este semnificativă și nu ne permite să constatăm o îmbunătățire a situației.

✓ IITSD scoate în evidență decalajul semnificativ în dezvoltarea socioeconomică și demografică în profil teritorial ce constituie una din problemele principale ale securității demografice pentru Republica Moldova. La unii indicatori, decalajele între unitățile administrativ-teritoriale sunt enorme, raportul dintre extreme fiind de circa două ori.

✓ Se constată aprofundarea inegalității social teritoriale, apariția localităților deprivat în care populația este lipsită de acces la locuri de muncă, infrastructura socială necesară, ceea ce îi determină să părăsească aceste localități. Unitățile administrativ-teritoriale demografic îmbătrânite cu potențial redus al forței de muncă pierd atractivitatea sa din punctul

de vedere al investițiilor, ceea ce duce la înrăutățirea indicatorilor economici.

✓ Populația teritoriilor periferice se reduce cu ritmuri rapide atât în rezultatul sporului natural negativ, cât și a refluxului migrațional. Se constată concentrarea populației în mun. Chișinău și raioanele centrale.

✓ În pofida faptului că raioanele apropiate de mun. Chișinău acumulează un punctaj mai înalt, potențialul lor demografic și economic se formează pe contul raioanelor periferice, în special datorită migrației populației în vârstă aptă de muncă.

✓ Raioanele nordice cu grad înalt de îmbătrânire demografică înregistrează sporul natural și migrațional negativ înalt, ceea ce, pe de o parte, este o reflectare a situației socioeconomice a acestor raioane, iar pe de altă parte, reprezintă un factor de înrăutățire a acestuia (reducerea forței de muncă).

RECOMANDĂRI DE POLITICI

✓ Disparitățile pronunțate în dezvoltarea economică, socială și demografică a unităților administrativ-teritoriale determină necesitatea elaborării unor măsuri teritoriale diferențiate, având drept scop atenuarea disproporțiilor și facilitarea unui mediu favorabil de trai, asigurarea drepturilor omului în ceea ce privește accesul la infrastructura economică și socială de primă necesitate.

✓ Identificarea priorităților de dezvoltare regională, dezvoltarea politicilor de consolidare a orașelor-polurilor socioeconomice pentru regiuni diferite, care vor contribui la creșterea potențialului teritoriilor respective. Această componentă trebuie să devină o parte integrantă a Strategiei Moldova-2030.

✓ Elaborarea unui model de dezvoltare a teritoriilor care ar asigura baza normativ-legislativă, estimarea informațional-analitică a priorităților și investițiilor necesare pentru dezvoltarea teritoriilor, precum și monitorizarea continuă a procesului de implementare a măsurilor respective.

✓ Îmbunătățirea calității statisticilor referitoare la situația demografică, socială și economică în profil teritorial, care vor servi ca bază pentru elaborarea și implementarea măsurilor de dezvoltare teritorială. Creșterea gradului de securitate demografică atât la nivel de țară, cât și în profil teritorial, necesită îmbunătățirea situației în toate domeniile – componente ale IITSD: situația demografică, sănătatea populației, sfera socială, ocuparea forței de muncă.

✓ Îmbunătățirea indicatorilor demografici este strâns legată de sănătatea populației – reducerea mortalității și creșterea speranței de viață la naștere prezintă o rezervă importantă de conservare a potențialului uman și reducere a sporului natural negativ. În acest context, creșterea accesibilității serviciilor medicale de calitate pentru toată populația, în special pentru cea din mediul rural, reprezintă unul din cele mai importante obiective ale sistemului de ocrotire a sănătății.

✓ Îmbunătățirea Indicelui Teritorial Ocupațional necesită promovarea politicilor active de ocupare a forței de muncă prin atragerea investițiilor în diferite regiuni socioeconomice, crearea locurilor de muncă noi și de calitate, ceea ce va contribui la reducerea refluxului migrațional al populației din unitățile administrativ-teritoriale cu oportunități reduse de ocupare în câmpul muncii.

✓ Perfecționarea sistemului de salarizare în raport cu necesitățile reale ale angajaților ce țin de acoperirea cheltuielilor pentru bunurile și serviciile de primă necesitate, de asemenea, prezintă un factor important în ceea ce privește îmbunătățirea indicatorilor sociali – parte componentă a securității demografice.

✓ Pentru consolidarea bazei informaționale a procesului de elaborare și implementare a măsurilor de dezvoltare teritorială este necesar de a îmbunătăți calitatea statisticilor referitoare la situația demografică, socială și economică în profil teritorial.

TABELUL 2. INDICELE INTEGRAL TERITORIAL DE SECURITATE DEMOGRAFICĂ, 2014-2016

Poziția	2014	Punctaj acumulat	2015	Punctaj acumulat	2016	Punctaj acumulat
	Raion		Raion		Raion	
1	Chișinău	70,2	Chișinău	68,1	Chișinău	69,2
2	Bălți	60,6	Bălți	60,1	Bălți	61,3
3	Dubăsari	58,7	Ialoveni	56,7	Ialoveni	56,9
4	Ialoveni	56,6	Criuleni	54,5	Criuleni	56,2
5	Cahul	56,5	Dubăsari	54,3	Anenii Noi	55,8
6	Anenii Noi	55,0	Cahul	54,3	Cahul	55,3
7	Ungheni	54,9	Anenii Noi	54,1	Dubăsari	54,8
8	Orhei	54,9	Strășeni	53,4	Strășeni	54,6
9	Criuleni	54,4	Ungheni	53,0	Orhei	54,6
10	Soroca	53,3	UTAG	51,9	UTAG	53,7
11	UTAG	53,1	Soroca	51,5	Ungheni	53,6
12	Strășeni	53,1	Orhei	51,5	Soroca	52,5
13	Nisporeni	52,6	Fălești	50,4	Nisporeni	52,3
14	Rezina	52,1	Nisporeni	50,4	Ștefan-Vodă	52,1
15	Fălești	52,1	Leova	49,2	Fălești	51,5
16	Cimișlia	51,8	Ștefan-Vodă	48,9	Leova	50,8
17	Leova	51,4	Drochia	48,8	Sângerei	50,7
18	Drochia	51,2	Cimișlia	48,6	Râșcani	50,6
19	Basarabeasca	50,6	Căușeni	48,6	Căușeni	50,5
20	Glodeni	50,4	Rezina	48,2	Glodeni	50,5
21	Ștefan-Vodă	50,2	Călărași	48,1	Briceni	50,4
22	Căușeni	49,7	Sângerei	47,7	Rezina	50,3
23	Sângerei	49,6	Cantemir	47,7	Drochia	50,0
24	Briceni	49,5	Taraclia	47,7	Călărași	49,8
25	Hâncești	49,4	Glodeni	47,5	Cimișlia	49,2
26	Edineț	49,1	Edineț	47,5	Edineț	48,9
27	Râșcani	48,8	Râșcani	47,4	Taraclia	48,7
28	Telenești	48,4	Briceni	47,4	Cantemir	48,5
29	Taraclia	48,4	Basarabeasca	47,2	Basarabeasca	47,7
30	Călărași	48,0	Hâncești	47,1	Telenești	47,7
31	Florești	47,0	Ocnîța	46,8	Florești	47,6
32	Ocnîța	46,5	Telenești	46,7	Hâncești	47,6
33	Cantemir	46,4	Florești	46,7	Ocnîța	46,6
34	Dondușeni	45,5	Dondușeni	44,7	Dondușeni	46,3
35	Șoldănești	44,6	Șoldănești	43,5	Șoldănești	45,8

NOTĂ:

- A fost înregistrată creșterea poziției a raionului comparativ cu anul 2014

- A fost înregistrată scăderea poziției raionului comparativ cu anul 2014

- Poziția raionului nu s-a modificat comparativ cu anul 2014

Acest document a fost elaborat cu suportul UNFPA, Fondul ONU pentru Populație în Republica Moldova, și nu prezintă în mod necesar punctul de vedere al UNFPA, al Organizației Națiunilor Unite, sau oricare din organizațiile sale afiliate.